

Oprijemljiva nevidnost glasu

ZALA DOBOVŠEK

Naslovi projektov Irene Tomažin so že postali eden od njenih zaščitnih znakov. Besedne igre in opisni paradoksi ne delujejo le kot uvodno pritegovanje pozornosti, ampak že napovedujejo (in kasneje potrjujejo) izvajalkino pronicljivost in specifično ustvarjalnega izraza. V nizu

njenih performerskih in glasbenih izvedb uprizoritev Okus tišine vedno odmeva stopnjuje poglobitev v nove vokalne smernice, hkrati pa nekdanje raziskuje še temeljiteje, vse bolj natančno in ekspertno. Ta večplastnost se tokrat prepleta v nanosih konkretnega in abstraktnega glasovnega področja; med besedami in zvoki, med ljudskimi pesmimi in izmišljenim jezikom, med urejeno melodiko in njenim totalnim izničenjem. Toda kar plemeniti tako eno kot drugo stran, je neagresivna opomba, da oba pola razumemo in čutimo površno ter se zanju vse premalo zanimamo. Naj bo to na videz (oprijemljivo) ljudsko izročilo ali pa neznani (metafizični) odzvani človeškega glasu, izvajalka jih skozi – za naš prostor vsekakor edinstven – avtorski pristop izoblikuje v atmosfero eksotike in enigmatičnosti. Njena kapaciteta glasovnih zmožnosti je enormna in v skladu s tem je tudi scenski okvir zastavljen v bazični maniri, materialna izpraznjenost se na neki točki zazdi tudi edina možna odločitev: izvajalkina izčrpna sugestivnost glasovnih nians zmora »nevidno« zvočno formo postopoma prestrukturirati v povsem samostojno upodobitev navideznega lika, rekvizita, prostora in celo časa. Tomažinova skupaj z dramaturginjo Barbaro Korun in oblikovalcem zvoka Aldom Ivančičem imaginarne »pokrajine glasu« zasnuje na kolažnem principu, precej razbremenjenem racionalnega sosledja, zato pa s toliko bolj osredotočenimi poudarki o nasprotjih in sporočilnih razponih, ki jih ponujajo razrezane glasovne variacije. Če eksperimentalno obujanje ljudskih napevov, parodiranje melodične komičnosti tujega (finskega) jezika in sprotne stvaritev zvočne kulise pasjega krdela še učinkujejo skozi kolektivne kode, pa se posamezne sekvence temu tako rekoč popolnoma izmaknejo. Takrat glas preseže oziroma prekrši svojo utečeno kulturno funkcijo, izstopi iz izvajalke, se loči od telesa in po nevidnih linijah zavibrira in potuje po prostoru. Se zabija v različne prostorske površine, pri čemer skupaj z zvokom spreminja tudi svojo imaginarno obliko. Neznosnost vzbujajo momenti neartikularnega grlenega petja ali popačena, nalomljena melodičnost, ki spominjajo na primordijalno surovost in vulgarnost ter zaradi skrivnostne, nepoznane zvočne narave vzbujajo tesnobne preplahe. Glas kot pritažen alter ego, kot tujek v lastnem telesu ali čista neodvisna fizična substanca pa se najbolj izbrusi v momentih duhovite in obenem srhljive »koreografije ustnic« ter ob vnosih akuzmatike. Pravzaprav je neverjetno, kako zmora ustvarjalka s svojo popolno predanostjo in navzočnostjo hkrati mestoma svojo fizično podobo samoizbrisati in manifestirati svoj glas v vsej njegovi absolutnosti.

OCENA

Performans

Okus tišine vedno odmeva

Avtorica in izvajalka: **Irena Tomažin**

Zavod Emanat, Zavod Maska in Cankarjev dom; Dvorana Duše Počkaj
premiera, 7. 12. 2012